

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่..... 7452
วันที่ 18 พ.ค. 56 เวลา 9.50

ที่ นร ๑๑๐๕/ ๓๒๕๕

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

กค. 2/220
วันที่ 18 พ.ค. 56
กส. 10.10

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง สรุปรายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี ๒๕๕๖

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

10 ส.ย. 2556
จัดเข้าวาระ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี ๒๕๕๖ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำรายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี ๒๕๕๖ และได้จัดแถลงข่าวแก่สื่อมวลชนเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ สรุปสาระได้ดังนี้

๑. การจ้างงานและรายได้

๑.๑ การจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๓ อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ ๐.๗๑ ใกล้เคียงกับช่วงเดียวกันในปีที่แล้ว การปรับค่าจ้างขั้นต่ำ ๓๐๐ บาททั่วประเทศยังไม่สะท้อนผลกระทบในภาพรวมของการจ้างงาน แต่มีสัญญาณการปรับสภาพการจ้างงานได้แก่ (๑) ชั่วโมงการทำงานของแรงงานภาคเอกชนเฉลี่ย ๔๖.๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงร้อยละ ๑.๓ จากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว (๒) แรงงานภาคเอกชนที่ทำงาน ๕๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป มีจำนวนลดลงร้อยละ ๘.๒ และ (๓) ผู้ทำงานต่ำระดับเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒.๑ หรือเป็นจำนวน ๐.๓๘ ล้านคน ตลาดแรงงานยังตึงตัวในระดับ ปวช.-ปวส.

๑.๒ การปรับค่าจ้างขั้นต่ำเป็น ๓๐๐ บาท ทำให้ช่องว่างของค่าจ้างแรงงานภาคเอกชนมีแนวโน้มลดลงชัดเจนมากขึ้น โดยลดลงจาก ๗.๐ เท่าในปี ๒๕๕๓ เป็น ๖.๗ ๖.๙ และ ๖.๑ เท่าในปี ๒๕๕๔ ปี ๒๕๕๕ และไตรมาสแรกของปี ๒๕๕๖ ตามลำดับ

๒. ด้านการศึกษา

๒.๑ เด็กไทยยังไม่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานครบทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มเด็กยากจนและกลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงที่จะจน จากข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี ๒๕๕๒-๒๕๕๔ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อพิจารณาการเข้าถึงการศึกษาในเชิงพื้นที่ควบคู่กับเศรษฐกิจพบว่า กลุ่มเด็กยากจนและเด็กมีความเสี่ยงที่จะจนในเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ และปริมณฑล มีโอกาสน้อยในการได้รับการอบรมดูแลในช่วงปฐมวัย ขณะที่เด็กกลุ่มนี้ในภาคใต้ประสบปัญหาในการเข้าถึงการได้รับศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเช่นเดียวกัน

๒.๒ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่กลุ่มเด็กยากจนและเด็กที่เสี่ยงที่จะจนอย่างฟรีเต็มรูปแบบจึงมีลำดับความสำคัญสูง รวมทั้งการดำเนินนโยบายและมาตรการการศึกษานอกระบบในเชิงรุกเพื่อเก็บตกเด็กทุกคนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครบถ้วน โดยหน่วยงานจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนร่วมกับชุมชนและสถานประกอบการทำการสำรวจและนำการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพให้เด็กเข้าถึงและเรียนได้สะดวก เพื่อการเติมเต็มวุฒิภาวะและประกอบอาชีพให้สามารถดำรงชีวิตได้ดีในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นการลดความเหลื่อมล้ำของการศึกษาในระยะยาว

๓. ด้านสุขภาพ: คนจนมีโอกาเข้าถึงบริการด้านสุขภาพมากขึ้น ในปี ๒๕๕๕ หลักประกันสุขภาพครอบคลุมร้อยละ ๙๙.๙๐ ของประชากรทั้งหมด แต่การบริการสาธารณสุขยังมีปัญหาด้านคุณภาพและความเหลื่อมล้ำในการกระจายทรัพยากรทางการแพทย์สาธารณสุขระหว่างพื้นที่ และสถานบริการขนาดใหญ่ยังคงกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพฯ และภาคกลาง รัฐได้เร่งพัฒนาเครือข่ายสุขภาพไทยเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการรักษาอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ใกล้

คุณพรเพียร

มท.นร. 1/ 2461
31 พค 56 (14-00 ๕6)

บ้านที่สุดในมาตรฐานเดียวกัน มีการปรับการบริหารจัดการและการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพการดูแลรักษาผู้เจ็บป่วยตั้งแต่เบื้องต้นจนถึงเจ็บป่วยรุนแรงหรือมีความยุ่งยาก เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายบริการรวม ๑๒ เครือข่ายทั่วประเทศ พร้อมทั้งการยกระดับสถานีนอนามัยเดิม ๙,๘๑๐ แห่งเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

๔. ด้านพฤติกรรมและความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทย มีประเด็นเฝ้าระวังหลายด้าน ได้แก่

๔.๑ คนยากจนใช้จ่ายค่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยิ่งสูงขึ้น โดยในปี ๒๕๕๓ กลุ่มคนที่ยากจนที่สุดใช้จ่ายไปกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสัดส่วนร้อยละ ๖.๗ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ส่วนกลุ่มที่รวยที่สุดใช้จ่ายไปกับเรื่องดังกล่าวเพียงร้อยละ ๓.๖ เท่านั้น ขณะเดียวกันในปี ๒๕๕๔ กลุ่มคนที่จนที่สุดมีค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรี่คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔ ของรายได้ส่วนบุคคล ส่วนกลุ่มคนที่รวยที่สุดมีค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรี่เพียงร้อยละ ๓.๕ ของรายได้ส่วนบุคคล

๔.๒ ครีวเรือนผู้มีรายได้น้อยใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมากขึ้นและเสี่ยงต่อการเป็นหนี้ จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในปี ๒๕๕๔ พบว่า (๑) ครีวเรือนรายได้น้อยมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕.๑ เร็วกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๑๐.๔ ต่างกับครัวเรือนร่ำรวยมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๒ แต่มีรายได้เพิ่มร้อยละ ๘.๕ และ (๒) ครีวเรือนรายได้น้อยมีรายจ่ายเพื่อซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕.๘๕ หรือร้อยละ ๔๓.๓๔ ของรายจ่ายสินค้าที่ไม่ใช่อาหารทั้งหมด เทียบกับสัดส่วนร้อยละ ๑๑.๕๗ ในปี ๒๕๕๕ สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการบริโภคของผู้มีรายได้น้อยที่เปลี่ยนไป ดังนั้น ครีวเรือนรายได้น้อยจึงจำเป็นต้องรักษาวินัยทางการเงินอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครัวเรือนผู้ประกอบอาชีพอิสระกว่า ๑.๖ ล้านครัวเรือน หรือร้อยละ ๗.๘ ของครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งเป็นครัวเรือนที่ไม่ได้รับประโยชน์จากนโยบายการเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำเป็น ๓๐๐ บาท และการปรับเงินเดือนปริญญาตรีเป็น ๑๕,๐๐๐ บาท

๕. ด้านความมั่นคงทางสังคม: ผู้สูงอายุยากจนได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๓๕.๑ ในปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๘๙.๒ ในปี ๒๕๕๔ จากการที่รัฐปรับให้ประชาชนอายุหกสิบปีขึ้นไปได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในเรื่องเบี้ยยังชีพ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ คาดว่ารัฐจะต้องใช้งบประมาณสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกคนเป็นวงเงิน ๗๘,๖๖๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๕ จากเงินงบประมาณ ๕๘,๓๔๗ ล้านบาทในปี ๒๕๕๖ และจะเพิ่มขึ้นเป็น ๙๙,๘๖๗ ล้านบาท ในปี ๒๕๖๓ ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านการคลังของรัฐของประเทศในระยะยาวเมื่อเป็นสังคมผู้สูงอายุและให้ความช่วยเหลือผู้สมควรได้รับความช่วยเหลือมากขึ้น รวมทั้งสร้างหลักประกันยามชราภาพให้แก่แรงงานโดยเฉพาะแรงงานนอกระบบ จึงได้มีการดำเนินการส่งเสริมการออมโดยการบูรณาการกองทุนการออมแห่งชาติกับกองทุนประกันสังคมมาตรา ๔๐

๖. เรื่องเด่นประจำฉบับ “ความยากจน : สู่แนวทางการพัฒนาหลายมิติ”

ความยากจนที่ผ่านมาเป็นการวัดตัวเงินในรูปของ “เส้นความยากจน” โดยมีการปรับมาเป็นระยะๆ เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการบริโภค โครงสร้างประชากร และความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ ล่าสุด มีการปรับเส้นความยากจนในปี ๒๕๕๔ เป็น ๒,๔๒๒ บาทต่อคนต่อเดือน และพัฒนาการวัดความยากจนหลายมิติ โดยใช้ตัวชี้วัดด้านการศึกษา สุขภาพ ความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐาน และโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐเพื่อนำไปสู่การพัฒนามิติที่ขาดแคลน ทั้งนี้ จากเส้นความยากจนที่ปรับใหม่และการวัดความยากจนหลายมิติพบว่า

๖.๑ สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยปี ๒๕๕๔ ลดลงอย่างต่อเนื่อง

๑) ในปี ๒๕๕๔ สัดส่วนของคนจนลดลงเหลือร้อยละ ๑๓.๑๕ หรือจำนวน ๘.๘ ล้านคน ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินมาตรการช่วยเหลือค่าครองชีพและการจัดสวัสดิการสำหรับกลุ่มด้อยโอกาสอย่างต่อเนื่อง หากวัดโดยใช้ดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ที่ใกล้เคียงกับสัดส่วนคนจนด้านตัวเงินคือร้อยละ ๑๓ จะมีจำนวนคนที่ตกอยู่ภายใต้ความยากจนมิติอื่นร้อยละ ๕๕.๓ โดยมิติที่ตกเกณฑ์มากที่สุดได้แก่ การศึกษา (ร้อยละ ๓๑) รองลงมาเป็นด้านความเป็นอยู่ (ร้อยละ ๓๐.๖)

๒) ความเหลื่อมล้ำและกระจายรายได้ระยะยาวมีแนวโน้มดีขึ้น จากสัมประสิทธิ์จินีด้านรายจ่ายอยู่ที่ ๐.๓๘ ในปี ๒๕๕๔ ลดลงจาก ๐.๔๔ ในปี ๒๕๓๑ ขณะที่สัมประสิทธิ์จินีด้านรายได้ อยู่ที่ ๐.๔๘

ใกล้เคียงกับ ๐.๔๙ ในปี ๒๕๓๑ ซึ่งว่าประเทศไทยยังมีปัญหาการกระจายรายได้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งรายได้และรายจ่ายพบว่าดัชนีเล็กน้อย โดยกลุ่มคนรวยที่สุด ๒๐% มีรายได้ประมาณ ๑๑.๐๗ เท่าของกลุ่มคนจนที่สุด ๒๐% ลดลงจาก ๑๑.๘๘ เท่า ในปี ๒๕๓๑ ขณะที่ส่วนแบ่งด้านรายจ่ายมีประมาณ ๖.๒๕ เท่าของกลุ่มเดียวกัน ลดลงจาก ๘.๓๓ เท่า ในปี ๒๕๓๑ นอกจากนี้ ช่องว่างระหว่างคนจนและชนชั้นกลางมีแนวโน้มดีขึ้น และคาดว่าจะการปรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ๓๐๐ บาท จะช่วยยกระดับรายได้ของกลุ่ม ๒๐% สุดท้ายให้เข้าใกล้กลุ่มรายได้ของชนชั้นกลางมากขึ้น

๓) ความเหลื่อมล้ำยังมีปัญหาในเชิงโครงสร้าง ทั้งโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สนับสนุนและเอื้อประโยชน์ต่อเจ้าของทุน การจัดสรรและลงทุนบริการพื้นฐานของรัฐที่กระจุกตัวในเมืองใหญ่ ตลอดจนโครงสร้างภาษีที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะเห็นได้จากการกระจุกตัวของการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ต่างๆ นอกจากนี้ คนจนมีโอกาเข้าถึงสวัสดิการน้อยกว่าคนรวย เมื่อเปรียบเทียบคนจนเมืองกับคนชนบท คนจนเมืองมีโอกาเข้าถึงสวัสดิการส่วนใหญ่ได้น้อยกว่าคนจนชนบทเกือบทุกประเภท

๔) ในระยะที่ผ่านมาสัดส่วนคนจนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการดำเนินมาตรการทางสังคมต่างๆ โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้กำหนดแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจที่ทั่วถึงที่มุ่งเน้นกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาทั้งในเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐาน การเข้าถึงบริการสังคมที่มีคุณภาพ แหล่งทรัพยากรในการประกอบอาชีพและโอกาสทางเศรษฐกิจ โดยยังมีกลุ่มคนจนที่ต้องให้ความสำคัญและเร่งแก้ไข ได้แก่ คนจนเร่ร่อน กลุ่มเปราะบาง และกลุ่มคนจนเมือง ขณะที่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้าง รวมทั้งการป้องกันความเหลื่อมล้ำที่อาจเกิดจากความได้เปรียบของคนบางกลุ่มจากการพัฒนาเทคโนโลยีและโลกาภิวัตน์ที่อาจซ้ำเติมให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากขึ้น

๖.๒ แนวทางและการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำด้านรายได้

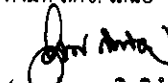
๑) แนวทางแก้ปัญหาจะต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมค่าจ้างที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ตามมาตรฐานขั้นต่ำ การปรับปรุงระบบความคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิการให้มีประสิทธิภาพทั่วถึงและเป็นธรรม การสร้างโอกาสและความเป็นธรรมในเรื่องสิทธิในทรัพย์สิน การแก้ไขระบบโครงสร้างภาษี การเพิ่มคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการพัฒนากระบวนการข้อมูลและการใช้แผนที่ยากจน เพื่อเป็นเครื่องมือจัดสวัสดิการให้กับกลุ่มเป้าหมายคนยากจน

๒) สำหรับกลุ่มที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ คนจนเร่ร่อน กลุ่มเปราะบาง และคนจนเมือง จำเป็นต้องมีมาตรการในการดูแลเพิ่ม โดย (๑) คนจนเร่ร่อน ให้มีการอุดหนุนเงินเฉพาะกลุ่มเพื่อเยียวยาและให้แต้มต่อ โดยมีเงื่อนไขบางประการที่จะเป็นการพัฒนาศักยภาพในระยะยาว (๒) กลุ่มเปราะบาง เน้นให้ความสำคัญด้านคุณภาพการศึกษา ยกกระดับทักษะฝีมือเพื่อเพิ่มโอกาสการทำงานและมีรายได้สูงขึ้น รวมทั้งการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม และ (๓) คนจนเมือง ให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยควบคู่กับการจัดการสุขภาพและอนามัยชุมชน รวมทั้งสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพและสวัสดิการต่างๆ

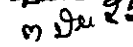
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

เรียน รอง-รม. (นายกิตติรัตน์ฯ) ผ่าน รัฐ-ร. (นายนิวัฒน์ธำรงฯ)
สศช. ขอให้นำสรุปรายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง
ปี ๒๕๕๖ เสนอ ครม. ทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติให้นำเรื่องนี้
เสนอ ครม. ทราบ ตามที่ สศช. เสนอ

(นายอาทณ กิตติอาทณ)
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม
โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๘๓๑
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๒๘๐๓
E-mail: piyanuch@nesdb.go.th

 ๓ มิ.ย. ๕๖ ขอแสดงความนับถือ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

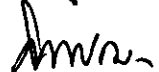
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓ 15
สศช. ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ 10 มิ.ย. 2556 ลงมติว่า

รอง รม. (๑)
วันที่ ๑๖ มิ.ย. ๕๖ เวลา ๑๖.๐๐ น.

อนุมัติ

(นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง)

รองนายกรัฐมนตรี

๓ มิ.ย. ๕๕

ที่ นร ๐๕๐๖/๑๕๕๖/๓ ลว. ๓๑ มิ.ย. ๕๖